

25.5.2026

HA/533/03.00.00.00/2026

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Viite: HE 56/2026 vp

HE 56/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Päijät-Hämeen hyvinvointialue pitää rahoituslain tarkistamisen tavoitteita lähtökohtaisesti perusteltuina, erityisesti siltä osin kuin rahoitusta pyritään kohdentamaan paremmin vastaamaan alueellista palvelutarvetta.

On kuitenkin välttämätöntä, että muutokset eivät kokonaisuutena johda hyvinvointialueiden rahoituksen tason heikkenemiseen tai rahoituksen ennakoitavuuden heikentymiseen entisestään. Esitykseen sisältyvät säästömekanismit kohdistuvat erityisesti alueisiin, joiden taloudellinen liikkumavara on jo valmiiksi rajallinen.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue kannattaa tarveperusteisen rahoituksen osuuden kasvattamista ja vastaavaa asukasperusteisen osuuden pienentämistä. Muutos vahvistaa rahoituksen oikeudenmukaisuutta ja tukee alueita, joilla väestön palvelutarve on keskimääräistä suurempi. Tarvemallin päivittäminen parantaa rahoituksen kohdentumista todellista palvelutarvetta vastaavaksi, kunhan tietopohja on riittävän ajantasainen ja luotettava.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue pitää tärkeänä, että tarvemallin kehittämisessä edetään vaiheittain ja hallitusti, eikä oteta käyttöön sellaisia uusia tekijöitä tai tietopoimintoja, joiden tietopohja ei ole riittävän luotettava. Päijät-Hämeen hyvinvointialue pitää perusteltuna, että hallituksen esityksessä ei toteuteta laajoja tarvemallin muutoksia esitetyssä laajuudessa, vaan päivitys rajataan pääosin nykyisen mallin tarkentamiseen.

Erityisen tärkeänä pidetään seuraavia ratkaisuja:

- pitkäaikaisdiagnoosien tarkastelujänteen säilyttäminen nykyisellään
- diagnosipoininnan laajennusten lykkääminen
- uusien tarvetekijöiden käyttöönoton siirtäminen myöhempään vaiheeseen.

Päivitetyt vaikutusarviot osoittavat, että laajemmat muutokset lisäisivät rahoituksen vaihtelua ja heikentäisivät mallin vakautta. Rahoituksen määrä ei saa riippua tietojärjestelmien eroista tai kirjaamiskäytännöistä.

25.5.2026

HA/533/03.00.00.00/2026

Yksityisen terveydenhuollon diagnoositietojen rajaaminen rahoitusmallin ulkopuolelle muilta kuin hyvinvointialueen rahoittamilta osin on lähtökohtaisesti perusteltua, koska rahoituksen tulee perustua hyvinvointialueelle tosiasiallisesti syntyviin kustannuksiin.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue pitää perusteltuna, että tietopohjan oikeellisuutta vahvistetaan selkeyttämällä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä valtiovarainministeriön toimivaltaa virheellisten tietojen korjaamisessa. Samalla on kuitenkin varmistettava, että:

- korjausmenettelyt ovat läpinäkyviä
- hyvinvointialueilla säilyy mahdollisuus vaikuttaa omia tietojaan koskeviin korjauksiin
- ratkaisu ei johda jälkikäteiseen ennakoimattomaan rahoituksen muutokseen.

Tarveperusteinen rahoitus jää usein toteutuneita kustannuksia pienemmäksi erityisesti alueilla missä tarveperusteisen rahoitusjärjestelmän perusteet rikkoo täydellisesti negatiivinen siirtymätasaus. Päijät-Hämeen hyvinvointialueella siirtymätasaus leikkasi alueen asukkaiden tarveperusteista rahoitusta vuonna 2026 noin 41,5 miljoonaa euroa. Rahoitusta leikkaavasta siirtymätasauksesta tulisi luopua välittömästi, koska se asettaa alueiden asukkaat perustuslain vastaisesti epätasa-arvoiseen asemaan palveluiden tarveperusteisen saatavuuden näkökulmasta.

Lisäksi lainsäädännön mukaan hyvinvointialueiden tulee kattaa taseeseen kertyneet alijäämät vuoden 2026 loppuun mennessä (Päijät-Häme vuoden 2025 loppuun mennessä). Epäoikeudenmukaisesta ja kansalaiset eriarvoistavasta siirtymätasauksesta johtuen alijäämien kattaminen on siirtymätasausvähennyksestä kärsiville alueille erityisen hankalaa ja johtaa ko. alueiden asukkaiden kannalta kohtuuttomiin ja valitettavan lyhytnäköisiin säästötoimenpiteisiin.

Rahoituksen siirtymäjärjestelmän toimivuutta tulee arvioida kokonaisuutena sen sijaan, että tehdään yksittäisiä linjauksia sen päivittämisestä tai päivittämättä jättämisestä. Samalla on kuitenkin välttämätöntä, että muutokset toteutetaan riittävän hallitusti, jotta yksittäisten alueiden rahoituksen taso ei heikkene äkillisesti ja vaarana palvelujen järjestämisedellytyksiä.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue ei kannata esitettyä rahoituksen vähimmäistason turvaavaa tasausmallia. Mallissa rahoitetaan heikommin kehittyvien alueiden rahoitusta leikkaamalla niiden alueiden rahoitusta, joiden rahoitus kasvaa keskimääräistä enemmän. Tämä on ongelmallista erityisesti alueille, joihin kohdistuu jo ennestään siirtymätasausvähennyksiä. On rahoitusjärjestelmän perusteiden vastaista leikata rahoitusta alueilta, joiden rahoitus on jo valmiiksi tarvetta alhaisempi. Mikäli tasausmalli toteutetaan, sen rahoituksen tulisi kohdistua ensisijaisesti niihin alueisiin, joiden rahoitus ylittää tarveperusteisen tason siirtymätasauslisien vuoksi.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue ei pidä perusteltuna säästömekanismeja, jotka kokonaisuutena heikentävät rahoituksen tasoa ilman, että samanaikaisesti tarkastellaan lakisääteisten palvelujen järjestämisvastuuta. Palvelutarpeen kasvun

25.5.2026

HA/533/03.00.00.00/2026

huomioimisen rajoittaminen sekä siirtymätasauksiin kohdistuvat säästöt pienentävät rahoituksen tasoa tilanteessa, jossa alueiden taloudellinen tilanne on jo hyvin tiukka.

Rahoitusjärjestelmän kehittämisessä on ensisijaisesti turvattava hyvinvointialueiden kyky järjestää lakisääteiset palvelut yhdenvertaisesti koko maassa. Rahoitusjärjestelmän ennakoitavuutta ja vakautta on vahvistettava erityisesti tilanteessa, jossa uudistuksen vaikutukset kohdentuvat eri alueille hyvin eri tavoin.

Lahdessa, 25.5.2026

Petri Virolainen
hyvinvointialuejohtaja